

203

E-86-2

7

Arm.	Pres.	C.	N.
73	III	H	12

Un Rey de pa-riurer

Descomunal disbarat-comich-lirich-
buse, ab un acte y una cosa que vol ser
vers y que de lluny s'hi assembla una mica

La letra

de

Pau Bullanga

Música

de

Y tot hom

MS 226

R. 314377

Barcelona 8 de Agost 1870

John R. M. D.

Received of the
Hon. John R. M. D.
the sum of \$100.00
for the year 1881

John R. M. D.

John R. M. D.

Personas

2

Isabel (mare de
Alfonso. (nicot

Carlos (aspirant d'un trono

Carrera (general carlista.

Estrany (id id)

Conde de Pesta (Isabelino

Carquinyoli. (id

Aparici Bigarro (carlista

Un municipal.

Un patche

Una veu

Carlistas, Alfonsinos, camaristas d'

Isabel, patches ... etc.

i Se 'ls avisa qu'es propietat. !

Section 1

Section 1. General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

General & Special

Acte únic

3

Mirín; fassin lo favor de posar la decoració de palacio. A n el fondo un trono dessota un dossier. ; Bueno! Una porta a la dreta y duas a la esquerra. Ah! ah! ah! ; Aixís! uns güants tam borets per l'escena y..... res mes! ; Batualisto! ; Esperin! És de dia y sobre allá las nou. Fa' una introducció l'orquesta y quant es al punt....; au arriba l'teló!

Escena primera

Carrera, Aparici bigarro y Coro
de carlistas. (passejantse toto

Música

Coro a m' en Carrera.) - Que passa pel veïnat?

Que passa pel veïnat?

¡Au! digueu!

Quines notícies hi ha?

Quines notícies hi ha?

¡Vos sabreu!

Que fan los espanyols?

Que fan los espanyols?

tan callats?

Quin Rey han elegit?

Quin Rey han elegit?

per reinar!

Cantora =

Un monarca estan buscant,

l'enturururud,

I encara no l'han trobat,

l'enturururat
 Quant lo poble ho ha sabut,
 l'entururura,
 De cap modo hu ha volgut.
 l'enturururut.

Coro = Donchs digueu qu'allà,
 Carlos septim, Carlos septim,
 Donchs digueu qu'allà
 Carlos septim guanyarà?

Gracias doném a Deu
 Gracias doném a Deu
 qu'ell fera
 que guanyi nostre Rey.
 que guanyi nostre Rey,

lo regnat.

Cantora = Are lo que ns toca fer,
l'enturururara
es proclama' l'nostre Rey.
l'enturururey.
I. fins a' las dents armats,
l'enturururura
Perseguir la llibertat
l'enturururat.

Coro = Carlistas, no siguem tontos
aprofitem l'ocacio,
si volem tenir destinos
y menjar tots del turro.
la, la, la, re, liri, liri... etc

Letra

Aparici = i És dir, donchs que las Espanyas
 Encar no han trobat un rey
 Que ls hi fassia fer la ley,
 Ab las trassas y sas manyas?

Carreira = No. Bastants ja n'han sortit
 Que ser ells lo rey pensaban;
 Mes, com que á tots los xiulaban
 De lo dit se n'han desdit.

Portugal altre vegada
 Un mico á Espanya ha donat.
 La Génova ha renunsiat,
 Y Ahòsta l'ha desairada.

Aparici = Y en Leopoldo Hohenzollern?

Carreira = També's candidat perdut.
 ; Com la França no hi ha volgut.

L'hi ha aixecat un crit etern!

Aparici = ¡ És qu'es molt qu'aquest francès
En tot s'hagi de ficar!

Carrera = ¡ Ep!; Te'n conta ab el parlar
perque t'poden posar près;
Puig, si ho sap en Napoleon,
Ab molta trassa y mes manya,
No s'porta lligats a' Espanya
Perque ns fiquin al ponton.
¡ Oy! y are qu'ab en Guillem
està molt enfutismat,
Y la guerra ha declarat
A la Prussia!

Aparici = Si? Callém. (pausa)

¡ És dir donchs, que no hi ha un rey?

Carrera = De reys? Massa y prous que n'hi han;

Moes, témen lo que dirán
 Quant ell vulgui fer la llei,
 perquè 'l poble, en general,
 y ab molt pocas excepcions,
 No vol donar tans mil-lions
 A una persona reyal;
 I aixis, tots los candidats,
 témen, qu 'al entrar dins terra
 D' Espanya, no 'ls moguin guerra
 Per tots los quatre costats.
 Ab això, doncas, ningú
 Se l'hi ha presentat fins ara
 Que se 'l miri ab bona cara
 I l'hi digui: 't vuy a tu!
 Aparici = i Conque; de reys, ja es be'n cert,
 Que no n'hi ha ni un per mostra

Carriera = D'aspirants, no més hi ha'l nostre
Lo' Alfonso; y en Monpensier
I aquet, encara que visqui
y afluxi la mosca. i Bah!
Ningú d'ell cap cas ne fa
i tan es que rasqui, com risqui!

Aparici = Be! Vaya. Oixó ja es mes bó!
Un de meros! No ns fa nosa.
I en bon lloch la causa posa
Del nostre Rey y Senyó.
N'hi dareu concixement
a D'Carlos?

Carriera = i Vaya!

Aparici = i Oyda!

Eixa noticia ús valdrá
Un rich mes de valiment!

Garrera = Be prou que me n hi captat
En tan de temps que l serveixo.
Pero, per això ho agraheixo.

Aparici = ¡ Ha! ; que dolent! (atencio.)

Garrera = No, en veritat.

Sent carlista jo hi nascut,
I aquest partit admirant
No hi fet carlista sent gran
I sent carlista hi viscut
I puig m'ha dat graus tan alts
La proteccio de ls carlistas,
Qu'aborreixo als progressistas,
I are, també als federals.
I si hi defensat l'ideya,
Per ma patria endogalada
I sarck mevakiderramada
Entre mitx de la peleya;

Era, per si avuy o demà
Que'l nostre Rey y Senyor
Guanyés lo trono, del tuoro
Jugui com tots, jo menjá.
So sóch franch! Sense ficcions!
Per mi nostre causa es lley,
I, tot defensant á n'el Rey
No' acosto mes als tuorons.

Aparici: i Feu posar tres pams de greix,
Parlant com á bon carlista!

Canera: Si aquesta vritat ja es vista.
i Tot hom defensa'l mateix!
L'un, baix capa d'amistat;
L'altre, tot plé de cinisme;
Aquell, ab el despotisme;
I aquest, ab la llibertat.

Jacaban eixas rahons,

Vos diré; que dintre Espanya,

No busqueu un home ab manya,

Busqueulo sempre ab turrons!

Aparici = i Heu parlat, com en Rivero!

Oh! si, si, i Parleu molt be!

i Llastima com no'us van fe

Diputat!

Carriera =

No hi vulgut serho

Mes m'estimo esta' ab els reys

I tots vosaltres plegats,

Que no en mitj de ls diputats

Que fan y desfán las lleys;

Puig, si aqui tothom s'estranya

Que res may deliberem

Perque tots no ns entenem.

Digueume: i Lue passa a' Espanya?

Aparici = Taya. N' doneu vint y nou
A acabá a trenta, Carrera.

i Sa us poden veni al radera

Lue vos sol ja n' sabeu prou!

Carrera = i No tingueu cap por que troni
Estant jo al vostre costat!

I, D. Carlos? Sa es llevat (Surt un patche)

Patche = anunciant) i Leo Rey!

Carrera = i Niton!

Aparici = i Donchs, muxoni!

l
Escena 1^a

Dits y Carlos; porta segona esquerra

Carlos = Bon dia, nobles senyors!

Aparici = Bon dia tingui

Carlos = Com tan de bo' per casa?

Aparici = I a us direm

Carrera = Com vassalls qu'es desviiuen pel monarca,
Senyor de sas hiciendas.....

Carlos = Bueno... bes

i Oh, patche?

Patche = i Gran senyor!

Carlos = Recull me 'l manto

Que s'embruta, y m'ha costat bastants diners

Podeu seguir, Carrera.

Carrera = ¡Cuants belados!

i Ni un andaliús! Pues senyor, aném dihent..

Com que tots estimém vostre existencia,

I fem tots los esforços per poguer

Assentarvos en lo trono de l' Espanya,

Per nosaltres, los carlistas, huingit Rey;

Aquí venim per sebrer cada dia
Si la vostre salut segueix corrent,
I escoltar d'eixos llavis d'assebatche....
M'equivocaba. De coral... Vos dispenseu..

Carlos = Segueix.

Carriera = Pues, com deyam. D'eixos llavis
Ecoltar lo vostre tan nutrit accent
Perque un nou entusiasme a'doll ne vafi
Dintre l'cor de ls qu'estan aquí presents.

Carlos = i Oh, gracias, Vassalls de ls meus reyalmes!
Vostres vots m'en fan felis y tan content.
Que l'alegria que tinch nuga la llengua...
y ab el silenci us pago. ¿Voleu més?
Sapigueu, donchs, que jo, el vostre monarca
He creu de mil coronas, fill de Reys.
Tinch ja un vastag successor a'n el meu tron,

Finch ja un altre qu'us podrà dictar las lleys
 Jaume i diu, lo baylet qu'are vos tiro
 Pels nassos; Oh, carlistas. i Morireu,
 Per O Jaume de Borbon en la palestra.
 Lluitant com si sigués per mi mateix?

Aparici = Donchs, no n caldria un altre, rey Carlos

Carriera = Això may se pregunta. Lluitarém
 Per vos y per O Jaume, com fins are;

I aixecant nostres ulls en vers lo cel
 Prequém al Deu de pau qu'en mitj la guerra
 Alcansi la victoria i nostre Rey.

Carlos = ¡Oh, gracias, gracias. i Si t'vejessin
 Tan bufó tan trempat y tan rosset!
 Tot pastat a sa mare; ab una boca
 Com tall de guardiola de baylet.

I are, passant vassalls a un altre assumpto

D'aquet ja m' parlaréim

Carrera =

Com vos volgueu.

Carlos =

Y, Espanya?

Carrera =

No s'entenem.

Carlos =

¡ Desgraciada!

Aparici =

Encare estant, senyor, aixis mateix,

Carrera =

Polítics inventant candidatures

Y lo poble recibíenlas a riulets,

Carlos =

Es dir que d'aspirants?

Carrera =

Molts pocs en corren

Tan sols lo noy Alfonso y Montpensier.

Aparici =

Podem tirar-se al camp; nostre's la gloria!

Carlos =

Si un no fos cobard! si aixó fos cert!

Carrera =

Posta, que guanyem!

Carlos =

N'estich per postas!

Nous caudals han anat tan decayent,

Comprant homens per fer la propaganda
 Que a fe que sense un clau, vassalls, me veij!

Carrera = Quant sereu coronat per Rey d'Espanya

Be massa que d'aixó us resquitareu!

Carlos = Aixó sols m'aconsola

Patche = (que surt) Rey D. Carlos,

Aquí fora hi ha un senyor molt alt y sech
 que vol entrar.

Aparici = Deu ser de policia!

Carlos = i ¿ ha dit el nom?

Patche = Estrany.

Carlos = Lu'entri corrents.

I

Escena 3^a

Carlos, Carrera, Aparici, Estrany y la demés patuleja

Estrany = ¡ Salut a la magestat!

Carlos = Estrany!

Estrany = Dispenseu, senyo'.

Si algun mes temps hi trigat;
mes, m'hi som vist obligat...

Carlos = I, perque ets deixat allò'?

Estrany = Per que no va massa be,
puig s'ha perdut la partida
sense adelantar-ne res.

Carlos = Contamho tot desseguida

Estrany = Escolteu y os ho diré;

Segons la vostra intensió
me n'vaig anar cap a' Espanya
y ajuntant-me ab l'El-liv
vam empendrer la campanya
fent grossa revolució.

Saltada per fi, la valla

que hi havia ab el gobernt
Varem traspasar la ralla,
y á n'a la nostre canalla
van alsarli un crit etern,
Perseguits com reaccionaris
Varem correr aquella terra
tenint á tots per contraris,
fins que ls nostres partidaris
van voler mes pau que guerra.
Res hem pogut fer de nota
que á vos explicat ne sia.
¡No hi vam entendre pilota!
I tota l'Espanya! tota,
lo vostre nom escarnia.
D'ensa' qu'hi han los liberals
qu'allo' sembla un Pall d'Andorra.

Hi han; Carlistas, federals,
unionistas, radicals.

Uns qu'els diuen de la porra,
Demòcratas - progressistas,
Isabelinos, madiús
ateos, montpensieristas,
cimforios, ab un cap de llús,
y altres cosas no may vistas,
De manera qu'alli estant
com si fossim a Pekin.
Los uns un bon sou xuciant,
los altres un rey buscant
y los partits dividint,
y mentres l'un posa greix
veient que l'hi va tot bé,
l'altre no sap ja que fé

y el pobre poble obeïher

y aguanta sense dir re.

Carlos = ¡ Trista es a fe nostre historia!

¡ Ficats sempre dins de França
s'enpetiteix nostre gloria!

Caraca = Si vos no teniu memoria

resequen cuas de pansa;

y sabreu qu'aquí hi teniu

uns quants, que sent espanyols,

per lo seu rey fugitiu

guardan un cor, que 'ls hi viu

sols per donarli consols,

¡ si ha anat mal, esperar

que ab un altre 'ls fassim veurer

que a l' Espanya heu de regnar....

Carlos = ¡ Ay, Muley! ¿ La pots xiular

Si es que l'ase no vol beurer.

Música

Carlos = Jo nasqué de prossapia molt alta
I els meus pares en lluitas han mort.
Jo d'Espanya puch esse l'monarca.
I lo popble aclamar-me no vol.
i tan felis que jo a l'popble faria
Si de rey me dongués sols lo nom!
i Ay, tan be que m'està la corona
j. tenir que matar l' ilucio!

Coro = Ell d'Espanya potesse l'monarca
I lo popble aclamar-lo no vol.
Si a las bonas no reina ell d'Espanya
Ab la forsa farem ferho tots.

Carriera = Pobre monarca - que sense tronó
 al abandonó - Donante vas,
 calma la pena - que ab nostres manys
 de las Espanyas - Rey tu serás,

Coro = Trés candidats regalo,
 três candidats regalo,
 pels que buscan rey.
 tres candidats regalo.

Sabis tots três per manar,
 com en Petrarca
 Valents com los miquelets,
 i son bons monarcas!

Lletra

Carlos = Ay! No hi ha consol per mi,
 He abent perdut la partida!

i Jo no hu podré resisti!

L'impuls d'aqueixa embestida
se m'emportará i magi!

Carrera = No us entregueu al furor,

y penseu

Carlos = Calla, Carrera

Éra ma il·lució primera,

y are veig que se m'ha mort

Estrany = Doncas, aneu-li al radera.....

Carlos = Si no que soch tan cobard;

Be prou que ho arreglaria,

pero are s' massa tart.

Carrera = (Vés, y contaho a la tia!)

Carlos = Retireus (Després d'un moment de pausa)

Tots = i Que Deu vos guard!

(Se n'van porta l.^a esquerra)

Escena 4.^a
Carlos, sol

Carlos = Vaya! Sa m'han dat la bola!
Sa n' pagat los meus afany
Ab un sach de desengany...
¿... adios... Boranit viola!
Lo que a' la rassa espanyola
tan de temps som estimat
lo seu regne desitchat!
Lo que tan ay! lo volia!
Abuy m'han mort l'alegria!
i Com hi ha Deu m'han ben trompat!
i Que farei ore de nou
per poder entrar a' dins
d'Espanya, y fer los meus fins.

hasta que ja n tinga prou?
; Me posa l cap com un bou
lo ferme tals refleccions!
Lo qu'hi gastat tans mil-lions
per satisfer mons desitchos,
y al cap d'avall, los capritchos
me ròmpen las oracions. (Pausa)
; Si m'ajunto ab la cusina,
per poderlos armar brega,
diràn que só un rey de pega;
que m'fan servir per joguina!
Aixó m'dona mala espina!
Nada, nada! Fém aliança
ab la Beleta. i Venjansa!
Sunts tirems a' la montanya
Siga jo lo Rey d'Espanya

¿... fugim abiat de França!
Jo sense tenir presons
¿ galeras, no puch viurer;
Jo vey omplir los pontons;
Vuy posar inquisicions
per tot arreu. ¡ Fins á Gracia!
¡ Pot ser que Deu aixis fassia
que quanyi jo, llam del cel!
Cap aquí ve l' Isabel.
Treurem forsa Diplomacia!

l
Escena 5^a

Carlos. Isabel. (porta dreta)

Isabel = Oh, Espanya la patria mia!

(sens adonarsen de n' Carlos)

¡ Fins quant tornaré a pujar

a' n el trono de los Taimnes?

Carlos = Jamás, jamás y jamás.

Isabel = Ay! (Espantada y girantse)

Carlos = ¿Qué tens?

Isabel = ¡Vaya, quin susto!

Pensaba que al meu detrás
tenia a' n'en Prim, qu'em deya
lo seu terrible, jamay!

¿Qué buscas aqui?

Carlos = ¿Qué busco?

La lluna ab un còba

Isabel = ¡Sa!

Carlos = ¿Quin dia donas l'empena?

Isabel = Tot aixó, n' Caruela ho sap,
qu'ab cosas d'aquesta indole
jo no puch trencarmhi'l cap!

Carlos = Saps lo que pensaba?

Isabel = Digas.

Carlos = Que sola may guanyarás
 y que si no t'associas
 ab algú de partit gran,
 lo teu trono, Volaverum,
 com dihen los capellans.

Isabel = La paella ho diu al manech!
 I tu també, que ferás?

Carlos = ¡Oh! ab mi ja es diferent
 So tinch un partit brillant!

Isabel = Gracias als cuartos que donas
 que sino...

Carlos = Vaya... ja ho saps!

Isabel = Si que ho se qu'et gastas cuartos
 per cosas que al cap d'avall

no mes son il-lussions tebas.

Vés, Fugiu..; L'ui vol reinar?

Un micós de quatre dias!

Carlos = So'ch pare!

Isabel = i Gran mal t'en fas!

Aixugat que t'cau la baba!

Carlos = Mira que m'vàs empipant,

y si dich la teba vida

privada.....!

Isabel = Be.. i L'ue diràs?

No tinch cap seba que m'fassi

coure ls ulls! L'ue pots contar?

i L'ue so' una dona d'història?

Tot hom té la seba,

Carlos = i Bah!

Apassigüemnos, y pensa.....

que passa lo temps volant...
 ¿ que lo temps y lo negassis... Be... vaja
 ¿eta, que vols fe' un cap mas?

Isabel = Com s'entent?

Carlos = Fem aliança?

Tu sola no pots triunfar,
 ¿ jo també solitari
 no arribaré al cap d'avall,
 Ab això, doncas unimse,
 Fem com van fe' uns federals
 qu'es van passá a' ls progressistas
 Isabel = ¡ No m' nombres personas tals!
 ¡ Per ells hi caigut del trono!
 ¡ Malhaja la llibertat!

Carlos = Que pensas?

Isabel = Sab quinas bases

vol coal·ligant?

Carlos = Veuras;

(A n'aquí la diplomacia.)

Tots dos'ens tirem al camp.

Que la victoria es segura,

això ningú ns negarà!

Tu, abdicas, donchs, de ser reina...

Isabel = Que? Que s'això d'abdicar?...

Carlos = Abdicas pel noy Alfonso,

y mentres ell se fa gran

jo rejento la corona,

y ... després ... (Lo temps dirà;

Que un cop jo siga l'meu puesto

tan facil no m'entreuant,

qu'això fa molt progressista.)

Vaya... Que dius del tractat?

Isabel = No m convé, Carlos. l'aliança,
 Sa t conèch herbeta! ...; cá!

Carlos = És dir que no t'hi confrontas?

Isabel = No. i Ves qui vol rejentar!
 Miserable!

Carlos = Miserable?

Mira qu'encara aquí hi han
 quatre duros per tirartels
 pels bigotis. (treysels de la butxaca de l'
 ermilla)

Isabel = i Molt parlar!

Que t'pensas que faig com tu
 que tens los trastos llogats?

Vaja, d'ésset tros de quili!

Carlos = Calla, cursi!

Isabel = Descarad!

Carlos = Vols callar?

Isabel = Donchs, punto en boca

Carlos = Calla!

Isabel = Mel!

Carlos = No callaràs?

¿ que dirán los cortesans?

¿ que dirán los espanyols?

Isabel = Lòch reina, y faig lo que m dona
la gana

Carlos = No dius veritat.

Pero, ja ho contare' al Papa
y ell tot sol ho arreglarà.

Si, riuten... justament, are,
qu'es infalible, veuràs
com te fa' posar las peras
a' cuarto

Isabel = Ja, ja, ja, ja. !.....

Carlos = (Sembla que de mi se 'emburlla')

Isabel = Ves, vesten del meu davant.

(N Carlos va fins a la porta y torna, joch que repeteix després, fins al ultim després de dir lo seu vers se la mira una estona y sense dir res se n va. Molta animassió)

Carlos = ¡ Ah ! Fins a la mort enemichs (se n va)

Isabel = Si, Enemichs fins allà.

Carlos = (torna) No m miris may mes la cara ! (se n va)

Isabel = Tu fés lo mateix

Carlos = (torna) ¡ Avant ! (se n va y torna)

Q
 Escena 6^a

Isabel, luego un Municipal.

Isabel = Vole' l trono rejentar ?

Es inutil si s'afanya
qu'el qu'es ell no ha de lograr,
de los drets, ferme abdicar,
que tinch al trono d'Espanya!
i Tell? i N Carlos se' rejent?
Per obtenir grau tan alt
s'ha de ser home com cal
s'ha de tenir molt talent
sense fer res de neval.
i Lu es pensa qu'es poch di-Ho mano
si els demés no s'aconsolan!
Lui n rejent ab aquet tano,
Seria igual qu'en Ferrano
que l fan ballar com ells volan!

Municipal = Que Deu la guärdä'oste' (Sunt el municipal)

Isabel = Que hi ha?

Municipal = Los vehins m'en dit
que sentian molt burgit.....

Isakel = Donchs no s'ha de meneste'....

Municipal = És que dihen qu'amenut
hi han barallas aqui dalt
y el deber municipal
es el fer tenir quietut.

Isakel = Pues, voste, está equivocat
A n' aqui ningú s' baralla!

Municipal = Senyora, es qu'això no falla
y com que so autoritat
l'hi dich, qu'algun altre dia
que se m'queixin los vehins
torno a' venir aqui dins
y la porto a' l' Arcaldia
i Ojo! donchs.

Isabel = Ja sabeu vos
ab qui parleu. ; Loch reyal!

Municipal = Per mi tot hom es igual
Ja està avisada y... Con Dios! (S'en va)

l
Escena 7^a

Isabel, luego conde de Pesta y Alfonso

Isabel = Jo sarme veni á reptá
y fins faltarme al respecte!
Peus aquí qu'es no anar recte,
y ab el látigo á la mà (Surt Alfonso y Pesta)

Pesta = Eccel-lenca!

Isabel = Ola, Pesta!

Ja somicas? (Per l'Alfonso que està mitj plorós.)

Pesta = Mo imparatto,
giuó al ninno plorare is gratto

pur quia hoy non fatte feſta

Isabel = Digas, Alfonso, que tens?

Alfonso = He! he! he! (plorant)

Isabel = (Fentli caricias) ; Ay, Rey d'Espanya!

Pesta = A plorare tiene manya!

Isabel = Contesta, Alfonso, no m sents?

Perque ploras? Jo t estim.

Y.....

Alfonso = (ploris) Saps perque ploro jo?

perque diu que si la lliſso
no se, m vindra agafa n Prim

Isabel = Y per co' tants desconsols?

Per en Prim?

Alfonso = Y Doncas. Si

Isabel = Sossigat. No vindra aqui

La esta be' ab els espanyols!

I vos, no l'hi feu mes por.

Pesta = Suono e' no suono maestro

So lo porto pel cabestro,

e' asi opendra' molt mejior

Io tengo la pensa aquesta

e' con ella voy alante

que asina il celebre Dante
ha pensatto in sua testa;

Il dichette: que l' que va'

con pavor desde pequeño

prode fers de totto dueño

Èccel-lenca, eco lo qu'à.

Isabel = Com que se' la vostre historia

y veig que sou enllustrat

lo seu mestre us hi nombrat

Pesta = E que ho tengo a molta gloria!

Isabel = Pero de cap modo jo
 suy que vos cap por l'hi feu
 y ni que fents me l'renyeu
 per no saber la lliço.

Pesta = Excel·lenca io os diré
 que per ensenyare a un n'ñgo
 no s'hi pot aná ab carinço,
 Volenca instruhire bé.

Isabel = Instruhin sens ferli por.

Pesta = Aixís ho fare', Signora.

Alfonso = M'ama, vaig a' jugá a' fora (se n' va corrent)

Isabel = Digueu que passi la cort. (L' Isabel puja
 a n' el trono n' Pesta s'acosta a la porta y posant se
 dos dits a la boca fa un xiulet.)

I

Osena 8^a

Isabel, Pesta, Carquinyol, camaristas y cortesans

Isabel = ; Nòbles senyors de mas terras!

; Oh, vasalls, los mes fidels

que per segui a vostre reina
heu deixat vostres que fés!

So us dono moltes de gracias
per tans nobles sentiments!

Fa dos anys que de l'Espanya
vaig sortir mes que corrents

y encara no hem pensat el modo
de recobrar lo qu'es meu

So, senyors me trobo a França
malalta d'anxorament

Carquinyoli = ; Si vos voleu, gran senyora
farem venir a Balaguer?

Isabel = No. So angoro aquells tiberis;
aquell Prado! aquells passeigs!

¿, aquella Granja tan maca!!
Pero, lo qu'anyoro més,
son los Bufos Madilengos
que dihen que ho fan molt be!
Jo, aquí sola m' devriteixo;
frenética m' vaig fonent,
Veyent que no corriba l' dia
de recobrar lo qu' es meu!
Ab això, vassalls invictes,
teniu de fe' un pensament.
Passém comptes. Que m'expliqui
cadascú lo desitx seu,
¿, per lo que m' diguen d'altres,
allavors, nos, jutcherém
Parla, Pesta; pero, fesho
Ab catalá ben clá ¿ net,

no ficanthi l macarroni,

Parla, la paraula tens.

Pesta = Signora; fare' l possible
per parlare com voleu.

Lo. D. Manel de Caruela
y conde de Pesta

Ubn = (estornudant) i Etchém!

Pesta = i Volette callare, amico?

Isabel = Explicat.

Carquanyoli = Continuheu

Pesta = Lo, qu'hi sigut acadèmic
de la lingua que parlem;

jo, qu' habetto traduchido
moltes cosas del francès,

y are il poema di l Dante

Lo, que siendo coronel

suono subito la escala
 fins hasta el primer papel
 siendo totto un chenerale
 mas, ja datto de quartel;
 proposto a' la vostre bona
 percepcione lo sigüent:
 Obrir suscripció forrosa
 per fer uns quants miquelets;
 Entrare dintre d'Espagne;
 Armare un gotso belen.
 y pujant per las vertientas
 com dessarrapats anyells
 la tropa folicularia,
 no ns empaitaria ferits
 preferint las bacanales
 del Málaga y del Jerez,

que no'l cansanhi què porta
perseguir soplledaments.....

¿ allavors... (En aquest moment una veu
dintre canta l: Venid, venid caritativos. N Pesta
veient que l'intorrompen dona dos cuartos a
n'el patche ¿ aquest surt desseguida)

¡ Lachrima Cristi !

Datte dos cuarto perque
calli l'home... Pues, siguemhi.
Donchs, com anaba dihent,
allavors la nostre gloria
fora radiante, excelerit ;
Entrém tots dintre d'Espagne
proclamém l'Alfonso, rey,
los rejenteu la corona,
Me feu ministre primer.....

y. aqui si fina il sainette....
Per seculorum amen.

Carquinyol: i Donchs, ves cualsevol donia
que t' turro vos defenseu?

Isabel = Sa diu be n Caruela!

Pesta = i Grachias,
pel favore!

Isabel = Sa dius be;

Pero, y la tropa, las armas
per fers lo que s' ha de fer?

Pesta = Signora, per la mia parte
contare sempre podeis
con; tres mossos de l'Escuadra,
trenca cinch plumas d'acer;
las escombras de la cuina
y un trempa plomas dolent.

Suma l' totale...

Isabel =

De sumas

no n' tenim de fer pas res.
No n' volem, Pesta, de números,
Homes s' han de menester.

Pesta =

Jo ofereixo

Isabel =

Si, tres mossos

de l' escuadra, estem corrents;
pero, ab tres homes.....

Pesta =

Un altre.....

pot ser que no n' tinga mes,

Carguanyoli =

Senyora, jo sols vos brindo
lo meu cor y el meu acer,
Un gosset de Terranova,
trenta dos escuradents,
una bona gabineta,

141 27
un collera qu'es d'aument,
y, dos cabos del Rondin.

Total: Trenta nou. ¡Clá y net!

Isabel: Tampoch fem res. ¡Hi ha ningú
que pugui donar algo mes.

Carquinyol: Ah! si Jo que'm descuidaba
una cosa a'n el tinté

També tinch una careta
que'm va servir pel Liceu
quant vaig anar de Copido
Total: Quaranta.

Pesta =

Poch es!

Carquinyol: Pero, si franch tinch de servos,
oh, bondadosa Isabel!

sense cap pel a' la llengua
y ab tot el cor, vos diré;

que traspassar las fronteras
per aire, encara no us conve.
Jo esperaria que el temps
esborriés per tot correu
lo recort del vostre regne,
y pel sigle venider
preparar una intentona;
mes, si ho volen de calent,
jo abdicaria en l'Alfonso
de ser reina, tots los drets;
puig, segons per lo que contan
sembla que per l'any vinent
podriam tornar a Espanya,
que en la situacio present
hi ha un personatge molt alt,
que vos molt be el coneixen,

que ab l'Alfonso hi simpatisa
 y pot ser que l'nombrí Rey,
 per mes que l'crit del principi
 del passat sollevament.

fos d; abajo los Borbones,

Isabel = ¡ Ojalá qu' això fos cert!

En demés que n' Napoleón

fa ja temps que m' ha promès....

Carquinyol = Prou feinas que t'ab la guerra.

Isabel = És dir, qu'aré 's requereix

Carquinyol = Lu' abeliqueu.

Isabel = Doncas això

son figas d'altre paní

(Ve t' aquí per que n' Carlitos!...)

Carquinyol = Al últim que contesteu.

Isabel = Pasalls, escolteu

Tots = ¡ Senyora !

Isabel = Heu sentit qu'ha dit aquest?

Tots = Si

Isabel = Que combé? Tothom calla?

Pesta = (Niente dichette, entenem?)

(a n ds altres pero bair)

Isabel = Faig be' a bolicant?

Tots (fent cortesias) ¡ Oh! ¡ Senyora...

Isabel = I tu, Caruela, que creus?

Pesta = Abdicare voy lo trono,
non placet.

Isabel = Pero, perque?

Pesta = Signora, per qu'à no'n placet,
com dihen los bisbes.

Isabel = Be

M'importa poch que no hu vulgas
Oh poutche! Heu un tinté (voit un patche)

15 29
Redactam l'abdicació, (a Carquinyoli)

Carquinyoli = Això es fet en un moment.

Isabel = Abdicaré, jo us ho juro;
Mes, vull que consti.

Carquinyoli = assentant-se per escriure) i Trebien!

Pesta = i Oh ma reina jovineta,
e' quin bunyoli esteu fent!

Música

Isabel = Si ara abdicó lo dret que a'n el trono
de l'Espanya, tan temps hi tingut,
Es per honra del fill de ma vida
es pel princep per mi tan volgut,
Sols per ell sacrifico ma ditcha;
Sols per ell del meu cetro m' desprench!

Pel meu fill de ser Reina jo deino
Proclameulo vosaltres per Rey!

Camacostas = Perque d'eixa manera

Reina ensisera

n'estas parlant?

Com no t donas

a n'el abandono

quant dels drets del trono

vas abdicant?

Reina Ysabel,

no abeliquis, no.

que seras un altre volta

la reina dels espanyols

Isabel = ; Sa n' passat aquells dias ^{plena}

Isabel = (Treprene uns mocadors y posant
a plorar)

Un pau! dos paus! tres paus!

cuatre paus! cinch paus!

Bona l'hem feta Geroni

Ab aquesta abdicació; Bum bum

Si l'any que ve som a Espanya

Deu agut! Sa farem proud. Bum, etc

Sense Reina y sense trono

Adeu siau pretencions; Bum

No podrem tenir destinos,

ni llamineja'ls turrons; Bum

en que reina la Espanya manaba!
 Sa fugit lo que tan m'agradaba
 y al radera ha vingut lo dolre!

Camaristas i Isabelinos = Perque d'eixa manera. etc etc etc

Lletra

Carguanyoli = Sols falta la vostre firma,
 que lo demés ja està llest

Isabel = L lejeixem avant las bases

Carguanyoli = " So vostre Reina Isabel.
 " estant en cabal judici,
 " ordeno y mando l següent;
 " Considerant que ma causa
 " Va poch a poch decayent

" A falta del personal
" que n' tals casos requereix;
" y, considerant que sempre
" cap determini prenem;
" Atesas las circunstancias
" qu' es impossible fer res;
" Abdico en mon fill Alfonso
" del trono qu' encara es meu,
" perque de dret l' hi pertoca.
" Dat en mon privat congrés
" lo dia.... de tans.... etcetra.."
I la vostre firma'l peu.

Isabel: Donm la ploma. Cortesants,
que ho firmo, tots ja veyeu.
ab pels segü....

Pesta: (no deixantla firmar) Gran signora...

Isakel = Calla!

Pesta = Fatti vostre intent. . . .

que jo no n dire' paraula

Isakel = Això' é lo que vull (Firma)

(Carquinyoli - després d'haver format l'Isakel; Molt bé!

Isakel = Que se n fassian treure copias,

y que se envihin arreu.

Lu' Espanya, Inglaterra y Franca

y tots los poples en pés,

sàpiquen lo qu hi fet are.

Carquinyoli = Se farà.

Isakel = Donchs are, aném

a trobar lo noy Alfonso

que l'hi notificarem.

Carquinyoli = Ves ell qu hi sabrà?

Isakel = No importa.

Com que tot s'ha fet per ell,
mereig qu'en tingui noticia,
Cortesans, qu'hus guardi Deu!
Pesta = ; Eco quina pasteratta!
; E quin bunyoli qu'hem fet!

Oscena 9^a

Dits y un Municipal

Municipal = Haurán de notificarme
perque s troban reunits
armant y donant tals crits...?

Isabel = Vos, comenseu a cansarme!

Municipal = És que l'vehinat se alborota
veient que parlan tan alt,
y com soch municipal.....

Carguanyoli = (Que no hi enteneu pilota!)

Municipal = Tinch de fer tot lo possible
per que hi hagi quietut.

Isabel = Vaja, sou lo meu puput!

Municipal = Senyora, jo soch terrible,
 I si de mi s'vol burla

ja l'hi he dit que la devia
 tot seguir a l'Arcaldia,

Isabel = Mes, alguna ley hi haurá
 qu'aquesta falta us abona
 per entrar tan resolut?

Municipal = Quina ley? La del embut,
 qu'es de totes las mes bonas!

Carquinyoli = (¡ Vaja un home fastigos!)

Pesta = (¡ Tan sols sentirlo ja m'friso!)

Municipal = Per ultim cop los aviso!

Quedin, ustedes, con Dios! (Vase)

l
Escena 10^a
Dits menors Municipal

Isabel = Ja heheu vist, are, vasalls,
de quina manera in celar?

Carquinyoli = Fins los sentits se in revelan!

Pesta = Fins se pot posa' en ventalls!

Isabel = Insultar la magestat
de la meua real persona!

i Això, quin govern ho abona?

Carquinyoli = ; D'això n diuen Llibertat?

Pesta = Il serà pels del turrone
que pels altres es vedatto.
ma, que no està decretatto
lo derecho de la reunione?

Carquinyoli = Fan lo que volen.

Pesta = (duplant) Si?

Carquinyol:

i Oy!

Isabel: En fin, vasalls, no hi pensem,
i Passiència!

Peto:

i Donchs vaya!

Isabel:

Anem

A notificar al ~~rey~~
la meba resolució.

Carquinyol: Com vos volgau, gran senyora

Isabel: Està jugant per aquí fora.

Peto: i Gaubause no apren llissó! (se n'van tots)

l
Oscena 11^a

D. Carlos y Carrera. (porta esquerra)

Carrera: En demés, doncas com deyam:
aquet es, Carlos món plan
Un cop ja sentat al trono

y las peras remenant,
debeu ser un Rey de veras
y no una sombra real
Ab la josticia infleccible;
del fomento molt aymant
y comedit ab els nostres
tocant los empleos

Carlos:

Ja!

Pero, es la veritat, Carrera,
que ja tots los tinch donats.

Carrera:

Donchs, mal fet!

Carlos:

Mal fet! perque?

Carrera:

Perque si Ben net y clar,
Vos fan servir de joguina.....

Carlos:

Encara ningú ha gosat

Carrera:

Si Vos fant la gara, gara

quant son al vostre devant
mes, del radera

Carlos: i Carambas!

Be massa que se t' refranch
De radera al Rey fan banyas

Carretera: I vos voleu se enramat!

Creyeume, Carlos, junteuse
ab homes valents y honrats,
y no ab aquesta genteta;
puig l' adagi ho canta clar;
Quien a buen arbol se arrima
Pierde el perro y pierde el pan,
Pero tornant al assumpto.
Deixeuse per mi portar

y

Carlos: Aixó es lo que tu buscas!

Ca, barret, no hu lograrás!

Carrera = Si ho faig, es perque us estimo,
y com que vos veig kaval.....

Carlos = ¡ Oh! ; no hu soch tan com te pensas!
¡¡ Soch pare!!

Carrera = Be. i Sa se sap,
qu'a' voltas los boigs fan bitllas!

Carlos = Pero, no xicots! i Que tal?

Carrera = Donchs, bueno, l meu manifest
es tot lo que hos hi explicat.
Deixeu córrer ximpleries
Unimse ab los mes lleals...
Perbi gracia... ab mi... podriau
arribar a' ser molt gran.

Carlos = De grans sols ho son las bestias!

Carrera = És que parlo figurat.

Carlos És dir, lo que vols, Barrera,
 es, poder ferme vallar
 com a tu i dongui la gana?
 He? Doncas no ho lograràs!
 Jo no abandono als amichs!
 Barrera = (Per ore tot me va' mal!)

l
 Escena 1^a

Dits y Aparici, Estrany, y carlistas

Estrany = Senyor!

Carlos = Parla! Digas! Conta!

i Que vols, general Estrany?

Que vols? Perque vents aqui
 seguit de los meus vasalls.....?

Estrany = És que, senyor; nos han dit
 unas cosas tan! tan! tan!

Carlos = Tan! si tan ho repeteixes
me semblaràs un timbal!

Treu del pap lo que t' fa nosa!

Estrany = Nos acabem de contar
que ab la reina destronada
vos habiau coal-ligat!

Aparici = Y, que feyau baca t' ella.....!

Carlos = ¡ Mentida, senyors, es fals!

Qui hos ha dit?

Estrany = Un ausellet,
si ho voleu saberho.

Carlos = ¡ Ay!

¡ Senyors, escolteu, senyors!

Cert es qu' habia pensat
fer aliansa ab la cusina
pero, t' meu plan s'ha frustat!

Èstrany = ¡ Mireu, planteu miho al clatell!

Carriera = (¡ Ara m'va be lo meu plan!)

Aparuci = Ab mi, no hi conteu O Carlos!

Èstrany = ¡ Oy! per mi ja heu acabat!

Carlos = Senyors, que no soch de credit?

Èstrany = ¡ Crèdit ell, y està endeutat fins a' la camisa?

Carriera = (a Carlos) Nada!

Per que no m'heu escoltat!

Carlos = ¡ Mel!... Naranjas de la china!

Aparuci = És que... Heu sicut deslleal!

Carlos = ¡ Calieu! ¡ Calieu, com cent mil tomatechs uniformats!

I

Escena 13^a

Dits y un Municipal

Municipal = Sa hi torném altre vegada?

Vos qu'es molt! No'n sortire!

; Mireu minyons que'n faré
una que siga sonada!

Carlos = I vos, que voleu?

Municipal = Que vull?

Que no'm capjirin lo barri
movent ne tan de ribarri

perque me'n veig un embull

Lo sach un municipal

que l'hi agrada cumplir bé

y pressisat me veuré

a posarme mes formal!

Carlos = Vos no'm feu a'mi la llei

y, més parlar m'encocora.

Sa que no hu puch serho a' fora,

19
a casa meba soch Rey!

37

Municipal: Rey, he?

Estrany: Si i que no hi sentiu?

Sou bastant desentegat

Municipal: Falteu a l' Autoritat!

Esta' bé. Doncas, seguim

Aparici: Com s'entent?

Municipal: a' Estrany: i No hi ha tu tia!

Deuse prés!

Estrany: i So' un general!

Municipal: I jo soch municipal.....

Nada cap a' l' Arcaldia.

Escena 14^a

Qits Isabel, Pesta, Carquinçols, Alfonso,
cameristas y alfonsinos. coro

Isabel: i Quin rediaptle de ruidó
están aquí dins armant?

Municipal: Fassi l'favor de seguir.

(a' Estrany que no vol seguir)

Carquinyol: Ola! aquell municipal!

Municipal: Miri, segueixi a' las bonas
perque t'hi pot sortir mal!

Estrany: Jo no segueixo!

Municipal: A la forsa!

Tots = ¡ Fuera! (murmurs)

Municipal: i Lu callém xabals!

Alfonso: Ay, mama! mama! in fa por!

Carlos: Invadir la propietat,
allanar lo domicili

Alfonso = Tinch po!; Tinch po' del pipal!

Isabel: Calla, Alfonso.....

Carrera = Allaneu

la casa de un ciutadà.....

Carlos = A casa no hi vey soroll.....

Municipal = Estaloteu lo vehinat

Carlos = Dins de casa soch ben llibre.....

Isabel = Soch l'amo

Municipal = (a l'estrany) Aneu en devant

Estrany = Esta' l' segueixo, si.

pero.....

Municipal = Que tan replicar!

Obehiu, y reclameu

Després pels tramits legals

Carrera = Ay! ay! Aixó s'embolica!

Cap a Inglaterra me'n vaig

La refuso a'n el meu plan

i Mes val la pau que disfruto

allà a Inglaterra tot l'any
que no lo viurer a França
qu'es viurer ab sobressalt!

Aparici: ; I se l'emporta?

Municipal: (anant sen) Donchs, vaja!

Pesta: Aixís pot ser callaràn!

Municipal: I ab vostres cuidin qu'un dia
no fassi algun altre tan! (s'en van)

Carrera: Senyors, bon vent!

Carlos: i Donchs, Carrera
que fàs! ; Que pot ser t'en vàs?

Carrera: Si, per que lo ditcho diu;
cuant el pare no te pa.....
l'as costuras l'hi fan llagas! (s'en va)

Aparici: És dir que ns deixa plantats!

Carlos: ; Com hi ha Deu si qu'es mal fet

20
Deixar-me ab un pam de nàs!

39

Os cena última

Isabel, Carlos, Carquinyol, Pesta,
Alfonso, Aparici, camaristas, carlistas,
y alfonsinos - coro... etc.

Pesta = Y are que fem? (a Carlos)

Carlos = Passiència!

Aparici = Això es lo qu'hem de fer!

Carlos = Quin dia avuy!

Isabel = ¡Oy! potser
que n'ninguem experiència!

Carquinyol = I sobre de l'intentona;
que fem!

Isabel = Ba, Ba, no hi pensém!
que també ns hi morirém!

Carlos = Vaja, que l'hem feta bona!

Isabel = No estiguis trist (a Carlos)

Carlos = Ho haig d'esta'

per que m' trastoca l'caletro!

Pesta = ¡ Ves, perdre corona y cetro
cuant ja l' tenia a' la ma'!

Carlos = ¡ Sense vassalls, sens ningú!
¡ sol!; solitari!; solét!

Estich y qual qu'un bolet.

Jo, tot ho hu espero de tu.

Isabel = Ca'! no deyas que tenias
un partit grós y brillant.
¡ Com t'estaban enganyant
ab aquestas ximpleries!

Aparici = Ximpleries, jo us diré.....
digue-li, a' cas, pretencions

de volgué' obteni ls turrons

Carlos = Pero, are, que fare'?

Isabel = ; Tot ha sigut un engany!

Carlos = Tens rahó! Aixó m' desespera!
i Sense l general Carrera,

y près mon amich Estrany!

Isabel = Noy... no pensis ab aixó
deixa córrer lo partit

y aixis quedas mes lluhit

Carlos = Aixis ho fare'. Tens rahó!

Afranci = Es dir que la causa nostre.

Carlos = Sa la deixo, a' fe' de neu,
pero, si lluitar voleu
fent la meba causa vostre
y us tireu a' la montanya
fent a' las tropas la llei,

allavors si que soch Rey
de los dominis d' Espanya;
pero, afliixar los mil-lions
per sostenir partidaris
que se in tornan en contraris
per mort de las pretencions....
No ho fare. Sa us dich que no!

Pesta = I, nosaltres que farem?

Isabel = Are ab aixó no hi pensém

Carquinyol = Es que tots volém tirar.

Isabel = Veu aquí l' vostre talent,

y per mi l' mal principal.

Carlos = Per ser la festa com cal

Vallém un can-can desent.

(L' Isabel y Carlos se posan a ballar un can-can.)

Musica

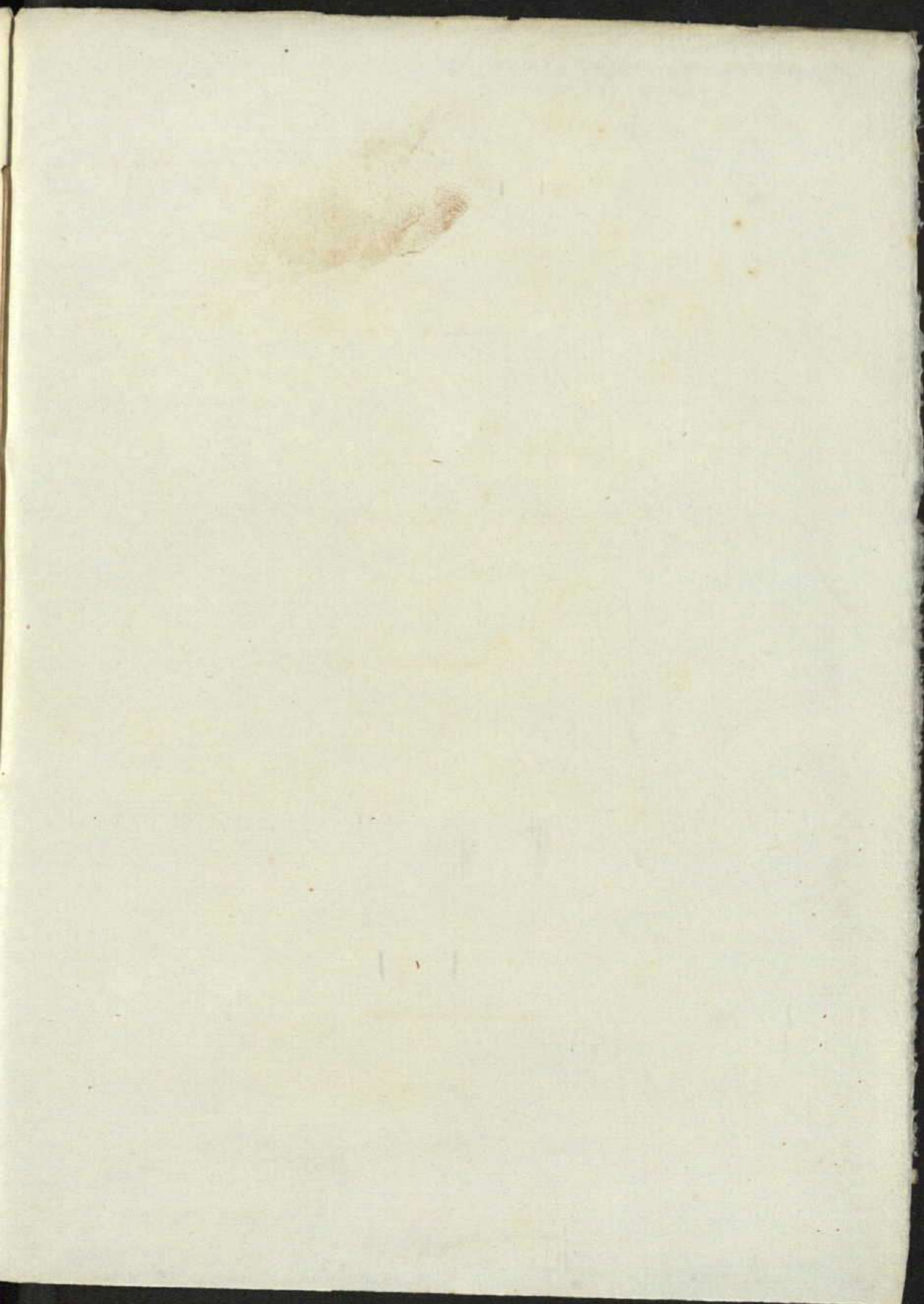
Q. 'ensa' que som á França
 aino' es tot lo que fem :
 bastanta nevramenta
 y al ultim no fem res.

Oy da, oy da,
 Que duri tant com. puga
 Oy da, oy da,
 prou que s'acabará etc.

Fassin lo favor d'abairar lo telo' y

Prou

Q. How did you see a French
air-craft? Is one seen?
repeatedly seen?
of which we have seen
by day, or night?
I've heard that some people
say of the night
from one's observation
that it is —
to see to favor a discovery to the
of present time?
I've seen
I've seen
I've seen

1006746589